

Oponentský posudek bakalářské práce

Autor: Zdeněk Nedvěď

Studijní obor: Vychovatelství, typ studia: bakalářské, kombinované

Název bakalářské práce: Vztah estetických a faktografických aspektů obrazů hmyzu

Vedoucí práce: Mgr. Helena Kafková, oponentka: Mgr. Jana Kerhartová

Autor si jako předmět své práce zvolil rozbor obrazů hmyzu, téma, které svádí k jednostrannému faktograficko-ilustračnímu pohledu z hlediska přírodovědce-entomologa. Tento pohled, mimochodem zpracovaný velmi kvalitně, je však jen jedním z mnoha, které zde autor předkládá. Nabízí zde např. obsáhlou kapitolu o sociokulturních a symbolických významech zobrazení hmyzu v historii (kapitola 2 *Estetika hmyzu a obraz hmyzu v kultuře*), což ještě doplňuje kapitolou 7 *Hmyz v kontextech sociálně – kritických a politických*, kde rozebírá hmyzí symboliku v české moderní kultuře, zejména zneužívání personifikací hmyzu k propagandě a manipulaci. Nechybí zde ani kapitola shrnující tematiku hmyzu ve výtvarném umění od starověku až po současnost (kap. 3 *Hmyz a výtvarné umění*).

V textu autor uplatňuje faktografický i kritický přístup. Zejména v oblasti vědecké ilustrace (kap. 5 *Didaktická část - Hmyz a vzdělávání*) kriticky nahlíží na problematiku, porovnává různé přístupy k zobrazení hmyzu z hledisek faktických, estetických a vzdělávacích. Věnuje se teorii naučné ilustrace, nabízí dělení z pohledu formálně-obsahového (ekologizující, preparační, ekologický přístup), i z hlediska čtenáře (ilustrace vědecká, populárně naučná, didaktická), kde se podrobněji věnuje současným a historickým učebnicím. Porovnává také výtvarné techniky a jejich významotvorný aspekt v entomologické ilustraci (kresba, malba, tisk, fotografie).

Součástí práce je popis odučené jednotky výtvarné výchovy na prvním stupni osmiletého gymnázia (věk žáků není uveden), kde žáci ztvárňovali podobu hmyzu vymyšlenou na základě zvoleného názvu z nabídky. Potenciál úkolu by byl lépe využit, kdyby žáci byli vedeni spíše k ekologizujícímu zobrazení hmyzu, než preparačnímu, které nedovoluje ztvárnit prostředí, kde daný hmyz žije. Také volba jiné výtvarné techniky by pravděpodobně vedla k přesvědčivějším výsledkům.

V práci je vhodně pracováno s odbornou literaturou z různých oblastí, však některé zdroje, které jsou citovány v textu, jsou vypsány pouze v poznámce pod čarou a ne už v seznamu literatury (*Epos o Gilgamešovi* s. 21; *Nejkrásnější brouci tropů* s. 19; *O původu člověka* s. 14; *Tajný život Salvatora Dalího* s. 39). Na některých místech autor nedostatečně odkazuje na zdroj poznatků (kapitola 2 *Estetika hmyzu a obraz hmyzu v kultuře*) a my se můžeme pouze domnívat, z které knihy ze seznamu čerpá.

Práce je členěna na kapitoly a podkapitoly, zejména menší celky jsou kvalitně přehledně děleny, v rámci větších celků dochází místy k nepřesnému pojmenování či nepřehlednosti (např. v kapitole 3 *Hmyz a výtvarné umění* autor přechází od výtvarného umění k odborné entomologické ilustraci, zpracovává spíše oblast vizuální kultury).

Z hlediska jazykového i formálního se jedná o kvalitní práci, zejména obrazová dokumentace v textu přispívá k celkové srozumitelnosti a celek působí dobrým dojmem.

I přes zdánlivou nesouvislost tématu s výtvarnou výchovou autor širokým pojetím práce potvrdil, že problematika estetických a faktografických aspektů obrazů hmyzu má ve výtvarné výchově své opodstatnění. Práce představuje velmi obsáhlé a poučené teoretické podloží, na kterém lze vystavět souvislou řadu námětů pro rozmanité věkové kategorie (nejen) do hodin výtvarné výchovy. A byla by jistě kvalitním zdrojem informací do hodin, které těžší pouze z formálních estetických kvalit hmyzu.

Autor předložil kvalitní rozbor a srovnání různých přístupů k zobrazení hmyzu, převážně naučné ilustrace, ale i dalších oblastí, u kterých uvažuje faktografické a estetické aspekty.

Otázky k obhajobě:

1. V jakých dalších oblastech se ve škole pracuje s tematikou hmyzu? Navrhněte, jak by se dalo využít těchto mezipředmětových vztahů.
2. Pokuste se navrhnout možnosti aplikace dalších výtvarných technik, které jsou užívány v entomologické ilustraci, mimo kresbu a malbu, do školního prostředí.

Doporučuji k obhajobě

V Praze dne 23. 5. 2013

Mgr. Jana Kerhartová